

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. Голови Вищої ради правосуддя

Віталій САЛІХОВ

« 15 » 08 2022 р.

План діяльності Вищої ради правосуддя на 2023-2025 роки

1. Мета (місія)

Забезпечення верховенства права та захисту прав і свобод людини через формування доброчесного, високопрофесійного та незалежного корпусу суддів.

2. Аналіз поточної ситуації у сфері діяльності

Відповідно до Конституції України та Закону України «Про Вищу раду правосуддя», Вища рада правосуддя (далі також – Рада, ВРП) є колегіальним, незалежним конституційним органом державної влади та суддівського врядування, який діє в Україні на постійній основі для забезпечення незалежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування доброчесного та високопрофесійного корпусу суддів, додержання норм Конституції і законів України, а також професійної етики в діяльності суддів і прокурорів.

Упродовж 2021 року Рада здійснювала свою діяльність у складі 17 членів Ради.

У 2021 році Рада продовжила послідовну реалізацію основних завдань, передбачених статтею 131 Конституції України та статтею 3 Закону України «Про Вищу раду правосуддя».

Так, упродовж 2021 року проведено **94** засідання Вищої ради правосуддя, на яких прийнято **1282** акти.

У 2021 році на розгляд Ради винесено **164** матеріали про призначення кандидатів на посади суддів, із них розглянуто **149** матеріалів, відкладено розгляд **12** матеріалів, зупинено розгляд **3** матеріалів.

За результатами розгляду матеріалів про призначення кандидатів на посади суддів Радою прийнято **109** рішень про внесення Президентіві України подань про призначення **109** кандидатів на посади суддів.

Із вказаної кількості прийнятих Радою у 2021 році рішень про внесення Президентіві України подань про призначення на посади суддів 47 % (51 рішення) становлять рішення, прийняті відповідно до підпункту 3 пункту 2 розділу II Закону України від 4 червня 2020 року № 679-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо відрядження суддів та врегулювання інших питань забезпечення функціонування системи правосуддя в період відсутності повноважного складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України» (далі - Закон № 679-IX). Це рішення стосовно суддів, яких рішенням колегії Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі також - ВККСУ) визнано такими, що відповідають займанім посадам.

Радою також прийнято **2** рішення про відмову у внесенні Президентіві України подання про призначення на посади суддів.

Крім того, Радою прийнято **33** рішення про залишення без розгляду рекомендацій ВККСУ про призначення на посади суддів загальних місцевих судів та місцевого адміністративного суду у зв'язку з відсутністю волевиявлення кандидатів щодо зайняття посад суддів у вказаних судах з різних причин, зокрема у зв'язку з перебуванням на розгляді Ради рекомендацій ВККСУ про призначення на посади суддів до інших судів, та **4** рішення про залишення без розгляду заяв суддів у відставці про внесення Президентіві України подання про призначення на посаду судді з урахуванням положень підпункту 4 пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 679-IX.

У 2021 році до Ради надійшло **3** заяви суддів у відставці про призначення в порядку, передбаченому Законом № 679-IX, за результатами розгляду однієї з яких прийнято рішення про залишення без розгляду.

Крім того, до Ради надійшло **3** матеріали про припинення відставки суддів у порядку статті 145 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», за результатами розгляду яких Радою прийнято **1** рішення про відмову у припиненні відставки, **1** рішення про припинення відставки у зв'язку з набранням законної сили обвинувальним вироком, **1** рішення про припинення відставки у зв'язку з призначенням на посаду судді Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду.

У 2021 році Президентіві України внесено подання про призначення **109** кандидатів на посади суддів, **88** з яких призначені відповідними указами Президента України (**22** укази). Загалом Президентом України у 2021 році видано **28** указів про призначення **117** суддів.

Відповідно до підпункту 1 пункту 2 розділу II Закону № 679-IX Рада у період відсутності повноважного складу ВККСУ ухвалює без рекомендації чи подання ВККСУ рішення про відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації та про дострокове закінчення відрядження судді.

У 2021 році до Вищої ради правосуддя надійшло **127** повідомлень ДСА України про необхідність розгляду питання про відрядження суддів та про продовження строку відрядження до **95** судів з надмірним рівнем судового навантаження, з них **26** повідомлень щодо продовження строку відрядження.

Вищою радою правосуддя прийнято **94** рішення про початок процедури відрядження (як тимчасового переведення) до **69** судів (до місцевих загальних судів - 59, до окружних адміністративних - 2, до місцевих господарських - 1, до апеляційних загальних - 4, до апеляційних господарських - 1, до апеляційних адміністративних - 2). У зв'язку з розміщенням відповідних оголошень на офіційному вебсайті Ради надійшли згоди на відрядження від **100** суддів.

За результатами розгляду вказаних матеріалів Вищою радою правосуддя прийняті рішення про відрядження та про продовження строку відрядження **54** суддів до **37** судів з надмірним рівнем судового навантаження.

У 2021 році Вищою радою правосуддя відповідно до статей 70, 71 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» прийнято **3** рішення про переведення **3** суддів на підставі та в межах рекомендацій Вищої кваліфікаційної комісії суддів України.

Протягом 2021 року Вищою радою правосуддя прийнято **201** рішення про звільнення суддів з посад. За звітний період Радою ухвалено рішення про звільнення **194** суддів з посад за загальними обставинами: у відставку – **190**, у зв'язку з поданням заяви про звільнення за власним бажанням – **4**.

Також збільшення останніми роками кадрового дефіциту суддів у судах та, як наслідок, збільшення судового навантаження вплинули на рішення суддів обіймати посаду.

Разом із тим протягом звітного періоду ВРП прийнято **7** рішень про звільнення з посад суддів за особливими обставинами.

За вказаний період за поданням Дисциплінарних палат Вищою радою правосуддя прийнято **6** рішень про звільнення **6** суддів із посад за вчинення істотного дисциплінарного проступку, грубе чи систематичне нехтування обов'язками, що є несумісним зі статусом судді або виявило його невідповідність займаній посаді.

Крім того, Радою прийнято **1** рішення про звільнення **1** судді з посади на підставі підпункту 4 пункту 16^і розділу XV «Перехідні положення» Конституції України відповідно до подань Вищої кваліфікаційної комісії суддів України з рекомендацією про звільнення з посад, оскільки за результатами кваліфікаційного оцінювання їх визнано такими, що не відповідають займаній посаді.

Однією із ключових проблем в реалізації Вищою радою правосуддя у 2021 році визначених законом повноважень стало позбавлення як Вищої ради правосуддя, так і її дисциплінарних органів можливості здійснювати процедури дисциплінарних проваджень стосовно суддів, а також розгляд скарг на рішення у дисциплінарних справах стосовно судді чи прокурора з огляду на положення Закону України від 14 липня 2021 року № 1635-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя», який набрав чинності 5 серпня 2021 року (далі - Закон № 1635-ІХ).

Згідно із частиною п'ятою статті 27 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» (в редакції Закону № 1635-ІХ) у секретаріаті Вищої ради правосуддя діє служба дисциплінарних інспекторів як самостійний структурний підрозділ, який утворюється для реалізації повноважень Вищої ради правосуддя щодо здійснення дисциплінарного провадження стосовно суддів та діє за принципом функціональної незалежності від Вищої ради правосуддя.

При цьому Законом № 1635-ІХ не визначено порядок розгляду дисциплінарних скарг, які на момент набрання чинності цим Законом та до моменту формування служби дисциплінарних інспекторів перебували на розгляді у членів Вищої ради правосуддя, а також справ, розгляд яких розпочато Дисциплінарними палатами Вищої ради правосуддя, скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді чи прокурора.

З метою недопущення порушення вимог Закону № 1635-ІХ Вища рада правосуддя 5 серпня 2021 року ухвалила рішення № 1809/0/15-21 про зупинення з 5 серпня 2021 року розподілу між членами Вищої ради правосуддя скарг щодо дисциплінарного проступку судді (дисциплінарних скарг), поданих відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів», та скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді чи прокурора.

У зв'язку з відсутністю законодавчого врегулювання цього питання порушується право громадян та інших суб'єктів, визначених статтею 107 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», на розгляд їхніх дисциплінарних скарг щодо суддів у визначений законом строк; порушується право як суддів чи прокурорів, стосовно яких ухвалені рішення у дисциплінарних справах, так і скаржників на оскарження таких рішень до Вищої ради правосуддя.

Протягом 2021 року до Вищої ради правосуддя надійшло **10 044** дисциплінарні скарги щодо суддів (з них **2968** дисциплінарних скарг з моменту набрання чинності Законом № 1635-ІХ).

У звітному періоді членами Ради та Дисциплінарними палатами Ради повністю завершено розгляд **7418** дисциплінарних скарг (з урахуванням тих, які надійшли в попередній період).

За результатами розгляду дисциплінарних скарг Дисциплінарними палатами та одноособово членами ВРП у 2021 році прийнято такі рішення:

3662 ухвали членів ВРП про залишення без розгляду дисциплінарних скарг та повернення скаржнику;

200 ухвал про повернення дисциплінарних скарг ухвалами Дисциплінарних палат;
152 рішення про відкриття дисциплінарної справи;
66 рішень про притягнення судді до дисциплінарної відповідальності;
547 рішень про відмову у відкритті дисциплінарної справи;
49 рішень про відмову в притягненні судді до дисциплінарної відповідальності та закриття дисциплінарного провадження.

Усього у звітному періоді Дисциплінарними палатами Вищої ради правосуддя прийнято **66** рішень про притягнення **74** суддів до дисциплінарної відповідальності.

На виконання конституційних повноважень щодо розгляду справ і ухвалення рішень стосовно порушення суддями і прокурорами вимог щодо несумісності Радою розглянуто **39** заяв про порушення суддею чи прокурором вимог щодо несумісності, за якими ухвалено: **12** рішень про визнання відсутності порушень суддею чи прокурором вимог щодо несумісності з іншою діяльністю або статусом та **27** рішень про залишення заяви без розгляду, повернення заяви скаржнику.

Одним з основних повноважень Вищої ради правосуддя є вжиття заходів щодо забезпечення авторитету правосуддя та незалежності суддів. ВРП визначає як основний та найскладніший напрям своєї діяльності вирішення питання забезпечення незалежності судової влади, оскільки ефективне виконання суддею своїх функцій можливе лише за умови його незалежності.

Питання тиску на суддю під час здійснення ним професійної діяльності на сьогодні залишається актуальним. Про це свідчить кількість звернень суддів із повідомленнями про втручання в їхню професійну діяльність.

Найпоширеніші підстави звернення до Ради з повідомленнями про втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя у 2021 році: психологічний тиск на суддю (надсилання звернень, скарг, публікація і поширення недостовірної інформації, образи та погрози в залі суду тощо), відкриття кримінальних проваджень, проведення слідчих дій, притягнення до адміністративної відповідальності, фізичний тиск на суддю та його родичів, пошкодження їхнього майна.

Протягом 2021 року до Вищої ради правосуддя надійшло **275** повідомлень про втручання у професійну діяльність суддів щодо здійснення правосуддя, про вчинення дій, що порушують гарантії незалежності суддів або підривають авторитет правосуддя: **242** повідомлення від суддів місцевих судів, **27** повідомлень – від суддів апеляційних судів, **6** повідомлень – від суддів Верховного Суду та Вищого антикорупційного суду.

Вищою радою правосуддя розглянуто **334** повідомлення про втручання в діяльність суддів щодо здійснення правосуддя.

За результатами розгляду **114** повідомлень про втручання в діяльність суддів щодо здійснення правосуддя ухвалено **96** рішень про вжиття заходів реагування (звернення до прокуратури та органів правопорядку стосовно надання інформації про розкриття та розслідування злочинів; внесення до відповідних органів чи посадових осіб подання про виявлення та притягнення до встановленої законом відповідальності осіб, якими вчинено дії або допущено бездіяльність, та інші).

За результатами розгляду **220** повідомлень суддів ухвалено **56** рішень про затвердження **208** висновків членів ВРП про відсутність підстав для вжиття заходів щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя.

У 2021 році до Вищої ради правосуддя надійшло **12** клопотань про тимчасове відсторонення та продовження строку тимчасового відсторонення суддів від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності:

9 клопотань про тимчасове відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності;

3 клопотання про продовження строку тимчасового відсторонення судді від здійснення правосуддя.

За результатами розгляду клопотань Генеральної прокуратури України Радою прийнято:

9 рішень про задоволення клопотань Офісу Генерального прокурора про тимчасове відсторонення та продовження строку тимчасового відсторонення судді від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності;

3 рішення про повернення без розгляду клопотання про тимчасове відсторонення та продовження строку відсторонення судді від здійснення правосуддя.

Також протягом звітнього періоду Радою розглянуто **2** подання про надання згоди на утримання судді під вартою та **2** подання про надання згоди на утримання судді під арештом, за результатами розгляду Радою прийнято:

1 рішення про надання згоди на утримання судді під вартою;

2 рішення про надання згоди на утримання судді під арештом;

1 рішення про відмову у задоволенні подання про надання згоди на утримання судді під вартою.

Протягом звітнього періоду Вища рада правосуддя продовжувала активну міжнародну співпрацю з питань правосуддя з іноземними закладами, установами та організаціями з метою реалізації визначених законом повноважень.

Разом із тим слід зазначити, що карантинні обмеження, спрямовані на запобігання поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, вплинули на формат проведення основної частини заходів, більшість з яких за нових умов відбувалася в режимі відеоконференції.

В онлайн-форматі було проведено сьоме засідання Міжнародної консультативної ради при Вищій раді правосуддя за участю міжнародних партнерів - представників міжнародних програм (проектів), з якими співпрацює Вища рада правосуддя, для обговорення актуальних питань, пов'язаних із реалізацією реформи судової влади.

Виконувач обов'язків Голови Вищої ради правосуддя у складі делегації України взяв участь у засіданні Комітету ООН з прав людини для захисту 8-ї періодичної доповіді України про виконання положень Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, яке відбулося у форматі відеоконференції Женева - Київ.

З метою обговорення нагальних питань щодо реалізації судової реформи в Україні виконувач обов'язків Голови Вищої ради правосуддя взяв участь у сьомому засіданні Підкомітету з питань безпеки, свободи та юстиції Комітету асоціації між Україною та ЄС, що було проведено у форматі відеоконференції Страсбург - Київ.

Члени Вищої ради правосуддя провели онлайн-консультації з доповідачами та експертами Венеційської комісії стосовно підготовки висновку до законопроекту № 5068 «Про внесення змін до деяких законів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя».

Члени Вищої ради правосуддя брали участь у презентації та обговоренні висновку Консультативної ради європейських суддів (КРЕС) № 24 (2021 р.) про еволюцію судових рад та їхню роль у незалежних і неупереджених судових системах.

Представники Вищої ради правосуддя також залучалися до участі у заходах, що проводилися іншими міжнародними партнерами або за участю їх представників, зокрема Консультативної місії Європейського Союзу (КМЕС) в Україні, Координатора проектів ОБСЄ в Україні, Європейського банку з реконструкції та розвитку (ЄБРР), проекту Ради Європи «Взаємодія між судьями та журналістами», Антикорупційної мережі ОЕСР; Фонду демократії ООН, ГО «Інститут миру», Норвезької ради у справах біженців (NRC), Посольства Канади в Україні, Посольства Королівства Нідерланди в Україні тощо.

Загалом протягом 2021 року члени Вищої ради правосуддя та співробітники секретаріату ВРП взяли участь у понад 100 заходах міжнародного характеру в Україні.

Пріоритетними для Вищої ради правосуддя залишаються динамічна робота із журналістами, забезпечення вчасної адекватної, побудованої на зрозумілих фактах реакції на журналістські матеріали.

Вища рада правосуддя протягом звітного року демонструвала політику доступності та відкритості в роботі з медіа, оперативно надаючи представникам ЗМІ та громадськості повну інформацію про діяльність Ради.

Створено умови для безперешкодного доступу громадян, у тому числі й ЗМІ, до публічної інформації про діяльність органу. Рада забезпечує надання достовірної та об'єктивної інформації про виконання своїх функцій і повноважень, своєчасне та адекватне реагування на ситуації, що потребують публічної реакції з боку посадових осіб державного органу.

ВРП бере участь у громадських обговореннях, надає обґрунтовані пояснення щодо прийнятих рішень, реагує на критику. Серед головних задекларованих принципів комунікаційної взаємодії - партнерство, що означає готовність до співпраці зі ЗМІ, громадянами, інститутами громадянського суспільства шляхом участі у спільних заходах.

Крім того, на офіційному вебсайті ВРП оприлюднюються рішення Ради та висвітлюються всі аспекти її діяльності (щодо робочих засідань, тендерів, фінансових звітів).

За звітний період у розділі «Прес-центр» на сайті «Судова влада України» розміщено **2062** новини, на сайті Ради - **1693** новини та повідомлення, **187** анонсів, **171** оперативний результат розгляду питань порядку денного засідань, **14 320** актів Вищої ради правосуддя. У 2021 році відредаговано **20 560** сторінок проектів документів.

Статтею 187 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» встановлено, що Рада є повноважною за умови обрання (призначення) на посаду щонайменше п'ятнадцяти членів, серед яких більшість становлять судді (включаючи суддів у відставці), та складання ними присяги.

З 24 лютого 2022 року у Вищій раді правосуддя відсутній повноважний склад через припинення повноважень її членів. Тож Рада не може виконувати свої конституційні завдання.

У зв'язку із введенням воєнного стану в Україні, відповідно до Указу Президента України № 64 від 24 лютого 2022 року «Про введення воєнного стану в Україні» Вища рада правосуддя ні на день не зупиняла діяльність та активно реагувала на виклики, які поставали перед державою та судовою системою.

Так, упродовж першого півріччя 2022 року Вищою радою правосуддя проведено **14** засідань, на яких прийнято **169** актів.

На виконання повноважень щодо призначення суддів Радою прийнято рішення про внесення Президентіві України подання про призначення **2** кандидатів на посади суддів.

За перше півріччя 2022 року до ВРП надійшло **12** повідомлень ДСА України про необхідність розгляду питання про відрядження суддів та про продовження строку відрядження до **12** судів з надмірним рівнем судового навантаження, з них **4** повідомлення щодо продовження строку відрядження.

Рішеннями ВРП розпочато процедуру відрядження до **5** судів та у зв'язку з оприлюдненням на офіційному веб-сайті Вищої ради правосуддя оголошень про початок процедури відрядження суддів надійшло **5** згод суддів на відрядження до **5** судів.

За результатами розгляду вказаних матеріалів Вищою радою правосуддя прийняті рішення про відрядження та про продовження строку відрядження **14** суддів до **10** судів з надмірним рівнем судового навантаження.

Керуючись положеннями Конституції України як нормами прямої дії, на виконання повноважень щодо звільнення судді з посади Вищою радою правосуддя звільнено **28** суддів за загальними обставинами, а саме у відставку.

Крім того, протягом періоду, що аналізується, ВРП прийнято **5** рішень про звільнення **5** суддів із посад за особливими обставинами, а саме за вчинення істотного дисциплінарного проступку, грубе чи систематичне нехтування обов'язками, що є несумісним зі статусом судді або виявлення його невідповідності займаній посаді.

За перше півріччя 2022 року до Вищої ради правосуддя надійшло **82** повідомлення про втручання у професійну діяльність суддів щодо здійснення правосуддя, про дії, що порушують гарантії незалежності суддів або підривають авторитет правосуддя

Вищою радою правосуддя розглянуто **47** повідомлень суддів про втручання в діяльність щодо здійснення правосуддя (з урахуванням тих повідомлень, які надійшли за попередні періоди).

За результатами розгляду **15** повідомлень про втручання в діяльність суддів щодо здійснення правосуддя ухвалено **14** рішень про вжиття заходів реагування (звернення до прокуратури та органів правопорядку стосовно надання інформації про розкриття та розслідування злочинів; внесення до відповідних органів чи посадових осіб подання про виявлення та притягнення до встановленої відповідальності осіб, якими вчинено дії або допущено бездіяльність, та інші).

За результатами розгляду **32** повідомлень суддів ухвалено **8** рішень про затвердження **22** висновків членів ВРП про відсутність підстав для вжиття заходів щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя.

3. Завдання та показники результатів їх виконання

Найменування показника результату виконання завдання	Одиниця виміру	Джерело інформації	Звітний період		Плановий період		
			2021 рік (звіт)	2022 рік (затверджено)	2023 рік (проект)	2024 рік (прогноз)	2025 рік (прогноз)
1	2	3	4	5	6	7	8
Кількість актів, прийнятих Вищою радою правосуддя, її органами та членами Вищої ради правосуддя	од.	План діяльності, управлінський облік	6121	8350	7550	7550	7600
Кількість розглянутих запитів на інформацію та звернень	од.	План діяльності, управлінський облік	3872	3800	3800	3800	3800
Забезпечення незалежності судової влади							
Кількість прийнятих актів щодо забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя	од.	План діяльності, управлінський облік	350	340	340	340	340
Забезпечення функціонування судової влади на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством та додержання професійної етики у діяльності суддів і прокурорів							
Кількість прийнятих актів, якими завершено розгляд справ (заяв) щодо несумісності	од.	План діяльності, управлінський облік	39	32	32	32	32
Кількість прийнятих актів, якими завершені дисциплінарні провадження щодо суддів	од.	План діяльності, управлінський облік	6364	7000	6000	6000	6000
Кількість прийнятих актів за результатами розгляду скарг на рішення у дисциплінарних справах	од.	План діяльності, управлінський облік	73	50	100	100	100

Формування доброчесного та високопрофесійного корпусу суддів							
1	2	3	4	5	6	7	8
Кількість прийнятих актів щодо призначення судді на посаду, переведення та відрядження судді	од.	План діяльності, управлінський облік	475	535	1350	1100	600
Кількість прийнятих актів щодо тимчасового відсторонення судді від здійснення правосуддя, звільнення судді з посади, припинення відставки судді	од.	План діяльності, управлінський облік	234	261	220	250	250

5. Бюджетні програми

з/п	КПКВК і назва бюджетної програми	КФКВ	Обсяги фінансування стратегічних цілей та завдань за бюджетними програмами (тис. гривень)								
			2022 рік (затверджено)		2023 рік (план)		2024 рік (прогноз)		2025 рік (прогноз)		
			Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд	Загальний фонд	Спеціальний фонд	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Забезпечення незалежності судової влади. Забезпечення функціонування судової влади на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством та додержання професійної етики у діяльності суддів і прокурорів. Формування доброчесного та високопрофесійного корпусу суддів.											
1	5981010 «Забезпечення засад функціонування незалежної судової влади»	0330	258 898,1	-	207 006,7	-	-	-	-	-	-
Усього за завданням:			258 898,1	-	207 006,7	-	-	-	-	-	-
Усього за планом діяльності:			258 898,1	-	207 006,7	-	-	-	-	-	-

6. Очікувані результати (за роками планового періоду)

За своїм статусом, визначених Законом України «Про Вищу раду правосуддя», Вища рада правосуддя є колегіальним, незалежним конституційним органом державної влади та суддівського врядування, який діє в Україні на постійній основі для забезпечення незалежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування доброчесного та високопрофесійного корпусу суддів, додержання норм Конституції і законів України, а також професійної етики в діяльності суддів і прокурорів.

Вища рада правосуддя бере активну участь у бюджетному процесі шляхом перерозподілу бюджетних видатків між судами. Такі повноваження ВРП поширюються на всі суди, крім Верховного Суду.

Одним із викликів, що постали перед судовою системою у 2021 році, став кадровий дефіцит у судах, наслідком чого стало надмірне навантаження в більшості судів, що призводить, перш за все, до незабезпечення державою реалізації громадянами України права на справедливий суд, яке гарантується статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статтею 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.

Варто наголосити, що відповідно до пункту 2 розділу II Закону України від 16 жовтня 2019 року № 193-IX «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування» припинено повноваження членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України. Після набрання чинності вказаним Законом (7 листопада 2019 року) та протягом 2020-2021 років так і не була поновлена робота ВККСУ.

Відсутність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України призвела до зупинення процесу відбору суддів, неможливості завершення кваліфікаційного оцінювання, а також призначення суддів.

Слід зазначити, що впродовж 2021 року 190 суддів скористалися своїм правом на відставку, третина з яких - судді апеляційних судів (73 судді). Усього за два останні роки Рада звільнила у відставку 439 суддів.

Дефіцит суддівських кадрів становить 30% від затвердженої штатної чисельності суддів. Загалом на кінець 2021 року вакантними залишалися понад 2050 посад суддів.

Вища рада правосуддя в межах визначених законом повноважень продовжує працювати над подоланням кадрового дефіциту в судах України.

Протягом двох років Радою прийняті рішення про внесення Президентіві України подань про призначення 639 суддів.

У листопаді 2021 року Вища рада правосуддя спільно із професійними суддівськими та адвокатськими об'єднаннями з метою вирішення питання щодо заповнення вакантних посад суддів, недопущення припинення роботи судових установ і порушення права громадян на доступ до правосуддя звернулася з публічним зверненням до Президента України з проханням видати укази про призначення на посади суддів кандидатів, стосовно яких Вищою радою правосуддя внесені відповідні подання, та привести до присяги 51 суддю, призначеного на посаду.

З метою вирішення проблеми щодо надмірного навантаження в судах Радою також приймалися рішення про відрядження суддів до судів з надмірним рівнем судового навантаження і судів, які припинили свою роботу та здійснення правосуддя у яких було неможливим.

Загалом у 2020-2021 роках Вищою радою правосуддя прийняті рішення про відрядження та продовження строку відрядження 88 суддів до судів з надмірним рівнем судового навантаження.

У 2021 році також залишалась нагальною проблема недостатнього фінансування судів, що спричинило:

проблеми з виплатою суддівської винагороди в порядку та розмірах, визначених Законом України «Про судоустрій і статус суддів» (у зв'язку із кадровими змінами та виконанням рішень судів зі стягнення на користь суддів недоотриманої суддівської винагороди за період дії обмежень, встановлених Законом України від 13 квітня 2020 року № 553-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (з 18 квітня по 27 серпня 2020 року);

значне зниження розміру заробітної плати працівників апаратів місцевих та апеляційних судів, наслідком чого стало їх масове звільнення.

неналежний рівень забезпечення інших видатків на здійснення правосуддя, зокрема на матеріально-технічне забезпечення (відсутність достатніх коштів на придбання поштових марок, конвертів, паперу, оплату поштових послуг тощо), недостатність бюджетних асигнувань на оплату комунальних послуг та енергоносіїв, відсутність коштів на видатки розвитку.

Вища рада правосуддя докладає максимальних зусиль для врегулювання вказаної ситуації. Зокрема, протягом звітнього року у межах реалізації повноважень, визначених пунктом 18 частини першої статті 3 Закону № 1798-VIII та пунктом 4¹ розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» Бюджетного кодексу України, Вищою радою правосуддя прийнято 15 рішень про погодження перерозподілу бюджетних видатків між судами.

Слід зазначити, що після перевищення у вересні 2021 року планових показників надходження коштів до спеціального фонду державного бюджету від сплати судового збору з урахуванням перехідного залишку на початок року Вищою радою правосуддя ухвалено 8 рішень про погодження звернення Державної судової адміністрації України до Міністерства фінансів України з поданням щодо внесення змін до розпису в частині розподілу збільшення планових показників за спеціальним фондом державного бюджету.

Одна із ключових проблем у реалізації Радою своїх повноважень у 2021 році - позбавлення як Ради, так і її дисциплінарних органів можливості здійснювати процедури дисциплінарних проваджень стосовно суддів, а також розглядати скарги на рішення у дисциплінарних справах стосовно судді чи прокурора у зв'язку з набранням чинності Законом України від 14 липня 2021 року № 1635-ІХ «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку обрання (призначення) на посади членів Вищої ради правосуддя та діяльності дисциплінарних інспекторів Вищої ради правосуддя».

З метою недопущення порушення вимог чинного законодавства Вища рада правосуддя зупинила розподіл між членами Ради дисциплінарних скарг, а також скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді чи прокурора, про що 5 серпня 2021 року Радою прийнято відповідне рішення.

Слід зазначити, що в умовах оголошеного Кабінетом Міністрів України режиму надзвичайної ситуації та карантину з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, Вища рада правосуддя вживає необхідних заходів для запровадження в судах механізмів електронного судочинства, в тому числі проведення судових засідань у режимі відеоконференцз'язку.

Одним із найважливіших кроків на шляху до цифровізації судочинства стало прийняття Вищою радою правосуддя рішення від 17 серпня 2021 року про затвердження Положення про порядок функціонування окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи.

Положенням визначено порядок функціонування в судах та органах системи правосуддя окремих підсистем (модулів) Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, зокрема підсистем «Електронний кабінет», «Електронний суд» та підсистеми відеоконференцзв'язку; порядок вчинення процесуальних дій в електронній формі з використанням таких підсистем; особливості використання в судах та органах системи правосуддя іншого програмного забезпечення в перехідний період до початку функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи у складі всіх підсистем (модулів).

Протягом 2021 року Вища рада правосуддя використовувала у роботі модуль «Електронний кабінет» підсистеми «Електронний суд».

Завдяки цьому повідомлення про втручання в діяльність суддів щодо здійснення правосуддя, заяви щодо несумісності, дисциплінарні скарги можна подавати до ВРП не лише в письмовій, а й в електронній формі через вказаний модуль або надсилати на офіційну електронну адресу Ради. У 2021 році через вказаний електронний кабінет до Ради надійшло понад 540 дисциплінарних скарг та заяв щодо несумісності.

Вища рада правосуддя є ключовою ланкою у забезпеченні стабільності судової системи. Виконання нею функцій у повному обсязі є запорукою реалізації державної влади всіма конституційними інституціями.

Отже, враховуючи значний обсяг роботи Вищої ради правосуддя, її місце в системі правосуддя, для забезпечення виконання основних функцій і завдань, покладених на Вищу раду правосуддя, необхідним є збільшення видатків загального фонду у Державному бюджеті на 2023 рік на загальну суму 62 504,4 тис. грн, що сприятиме успішній реалізації бюджетної програми «Забезпечення засад функціонування незалежної судової влади». Це дасть конституційному органу можливість і надалі виконувати державні функції щодо забезпечення незалежності судової влади, її функціонування на засадах відповідальності, підзвітності перед суспільством, формування добросовісного, високопрофесійного корпусу суддів, а також удосконалювати законодавство, що регламентує діяльність судової системи України.